

Do Sejmu wpłynęła petycja dotycząca zmiany zasad przyznawania dofinansowania na sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób z niepełnosprawnościami ze środków pochodzących z PFRON (Państwowego Funduszy Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych). Autor wniosku zwrócił uwagę, że jego zdaniem obecnie obowiązujące progi dochodowe uprawniające do otrzymania wsparcia są zbyt niskie, co prowadzi do wykluczenia z systemu wsparcia znacznej części osób aktywnych zawodowo.

W petycji wskazano, że obecne kryteria dochodowe – 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym oraz 65% w przypadku osoby samotnej – są niedostosowane do realiów ekonomicznych 2025 r. Wnoszący podkreślił, że przeciętne wynagrodzenie rośnie, a minimalna krajowa przekracza już poziom, który po dokonaniu wymaganych odliczeń praktycznie uniemożliwia uzyskanie wsparcia osobom pracującym. Według autora prowadzi to do paradoksu polegającego na tym, że osoby pracujące i utrzymujące się samodzielnie nie mają szans na dopłaty, a więc również na kontynuowanie rehabilitacji umożliwiającej dalszą aktywność społeczną i zawodową.

Propozycje zmian przedstawione w petycji obejmowały trzy warianty. Pierwszy zakładał dopisanie do ustawy nowych progów – 120% przeciętnego wynagrodzenia dla osoby samotnej i 100% na członka rodziny w gospodarstwie domowym. Drugi przewidywał pozostawienie progów na poziomie określonym w rozporządzeniu, ale umożliwienie radom gmin ustalania wyższych limitów. Trzeci wariant dotyczył wyłącznie zmiany rozporządzenia z 2002 r. poprzez podwyższenie obecnych progów.

Opinia prawna Biura Ekspertyz wskazała, że szczegółowe kryteria dotyczące dochodów są obecnie regulowane na poziomie rozporządzenia wydanego na podstawie art. 35a ust. 4 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i przenoszenie ich do ustawy nie odpowiada konstrukcji obowiązującego systemu. Ekspertcy zwrócili też uwagę, że propozycja pozwalająca radom gmin na ustalanie własnych limitów w zakresie zadań realizowanych przez powiat nie jest zasadna, ponieważ ingeruje w uprawnienia innego szczebla samorządu terytorialnego.

Podczas posiedzenia Komisji podkreślono, że problem wskazany przez wnioskodawcę jest realny i dostrzegany również w praktyce samorządowej. Niskie progi dochodowe faktycznie powodują, że osoby aktywne zawodowo „wypadają” z systemu wsparcia. Jednocześnie zwrócono uwagę na kluczowe konsekwencje finansowe ewentualnej zmiany. Podwyższenie limitów bez jednoczesnego zwiększenia środków przekazywanych powiatom przez PFRON oznaczałoby konieczność objęcia pomocą większej grupy osób z tej samej puli. W praktyce prowadziłyby to do obniżenia kwoty wsparcia dla osób o najniższych dochodach, czyli najbardziej potrzebujących.

W ocenie Komisji wprowadzenie zmian bez zapewnienia dodatkowych środków z PFRON spowodowałoby powstanie nadmiernej konkurencji i ograniczone fundusze wśród beneficjentów oraz faktycznego pogorszenia sytuacji osób o najniższych dochodach. Z tego względu Komisja nie rekomendowała uwzględnienia petycji wprost, ale podjęła decyzję o skierowaniu dezyderatu do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Resort ma przedstawić szczegółowe stanowisko i ocenić możliwość dostosowania przepisów do obecnych realiów społeczno-ekonomicznych.